

Czas pracy rezydentów

Specjalizacja zarówno w trybie rezydenckim, jak i pozarezydenckim obejmuje zgodnie z art. 16o ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty:

- pracę w wymiarze czasu równym czasowi pracy lekarza zatrudnionego w podmiocie leczniczym – 7 godzin 35 minut na dobę i przeciętnie 37 godzin 55 minut na tydzień w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym,
- pełnienie dyżurów medycznych lub pracę w systemie zmianowym lub równoważnym w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym przepisami o działalności leczniczej (art. 16f ust. 3 pkt 2h) ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty), przy czym:
 1. dyżury medyczne muszą być pełnione w maksymalnym czasie dopuszczalnym przepisami o działalności leczniczej (bez klauzuli *opt-out*), czyli 10 godzin 5 minut na tydzień w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym,
 2. praca w systemie zmianowym jest możliwa, jeśli program specjalizacji to dopuszcza **i gdy lekarz pracuje na tej samej zmianie co jego kierownik specjalizacji,**
 3. praca w systemie równoważnym jest możliwa, jeśli dopuszcza to program specjalizacji **i taki system pracy obejmuje wszystkich lekarzy w jednostce prowadzącej specjalizację.**

Dyżury medyczne muszą być również odbywane we wskazanych w programie specjalizacji jednostkach organizacyjnych podmiotu leczniczego prowadzącego specjalizację (art. 16f ust. 3 pkt 2a ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty).

Podkreślenia wymaga to, że przepisy te stosuje się wyłącznie do pełnienia dyżurów medycznych w wymiarze godzinowym określonym w programie specjalizacji, a nie do wszystkich dyżurów, które pełni lekarz w trakcie specjalizacji.

Zgodnie z art. 135 § 1 Kp system równoważnego czasu pracy polega na tym, że dopuszczalne jest przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 1 miesiąca.

Z kolei zgodnie z art. 128 § 2 pkt 2) Kp przez pracę zmianową rozumie się wykonywanie pracy według ustalonego rozkładu czasu pracy przewidującego zmianę pory wykonywania pracy przez poszczególnych pracowników po upływie określonej liczby godzin, dni lub

tygodni.

Dyżurem medycznym jest wykonywanie poza normalnymi godzinami pracy czynności zawodowych, o czym stanowi art. 95 ust 2 ustawy o działalności leczniczej.

Cele organizacyjne i ekonomiczne, dla których wprowadza się system zmianowy oraz równoważnego czasu pracy, w modelowym ujęciu wyłączają jednoczesne pełnienie dyżurów medycznych. Wydaje się, że z tego powodu w omawianym przepisie rozdzielono pełnienie dyżurów i pracę w systemach zmianowym, czy równoważnym.

Art. 16i ust. 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty przyznaje lekarzowi pełniącemu dyżur medyczny w ramach realizacji programu specjalizacji prawo do wynagrodzenia jak za pracę w godzinach nadliczbowych albo, na jego wniosek, czas wolny.

Przepisy regulują również kwestie czasu odpoczynku, czyli tzw. „zejść po dyżurze” lekarzy rezydentów. Stosownie do art. 16i ust. 9 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty w przypadku pełnienia dyżuru przez lekarza odbywającego szkolenie w trybie rezydenckim okres odpoczynku po dyżurze wlicza się do podstawowego wymiaru czasu pracy. Korzystanie przez lekarza z okresu odpoczynku nie powoduje obniżenia wynagrodzenia należnego na podstawie umowy o pracę. Czas odpoczynku po dyżurze objętym programem specjalizacji, w którym – co oczywiste – nie jest realizowany program specjalizacji, nie wydłuża okresu odbywania specjalizacji. Powinien być również udzielony bezpośrednio po zakończeniu pełnienia dyżuru (art. 16i ust. 8 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty).

Lekarz, który odbywa specjalizację, może również podpisać klauzulę *opt-out* (art. 96 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej) i pełnić w związku z tym dodatkowe dyżury medyczne. Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty przyznaje mu w takich przypadkach i pod pewnymi warunkami szczególne uprawnienia określone w art. 16i ust. 10.

Uprawnienie to niewydłużenie okresu szkolenia specjalizacyjnego o długość okresów odpoczynku po dyżurze.

Warunki to:

- pełnienie dyżurów wyłącznie w jednostkach organizacyjnych podmiotu prowadzącego specjalizację, które są wskazane w programie szkolenia specjalizacyjnego (nie mogą to być dowolne komórki tego podmiotu zgodne z jego potrzebami),
- zgoda kierownika specjalizacji,
- okres odpoczynku po takich dyżurach nie może przekroczyć średnio 5 dni roboczych

miesięcznie w okresie rozliczeniowym.

Za takie dyżury lekarz musi otrzymywać odrębne wynagrodzenie niż to przewidziane w umowie o pracę w celu odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

mec. Jarosław Klimek

Panaceum 10/2021